

Slovenski dom

Štev. 225.

V Ljubljani, v torek, 30. septembra 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Bleščeča zmaga na Sredozemlju

Tri enote potopljene, 9 zadetih v deveturni bitki med italijanskim letalstvom in angleškim brodom

Izredno vojno poročilo št. 484 pravi: Sovražni pomorski oddelek, ki je odšel iz Gibraltara, o katerem govori večerajšnje redno poročilo št. 482, je bil sestavljen iz spremljave, katero so spremljali: 1 letalonosilka, 1 bojna ladja, nedoločeno število križark in okoli 10 rušilcev.

Komaj so naši ogledniki zagledali spremljavo, so takoj odletele z oporišč na Sardiniji naše letalske torpedovke: 1 lahka križarka je bila zadeta od dveh torpedov in se je takoj potopila (poveljnika letalske posadke sta bila kapitan Melley in poročnik Setti), 1 lahka križarka je bila zadeta s torpedom (poveljnik letalske posadke poročnik Giacopini), 1 velika enota je bila zadeta s torpedom (poveljnik letalske posadke poročnik Venturini), 1 lahka križarka je bila zadeta s torpedom (poveljnik letalske posadke poročnik Brecceri), 1 križarka za 10.000 ton je bila zadeta od torpeda in se je odstranila iz oddelka (poveljnik let. posadke kapitan Marini). Kmalu potem je neko drugo naše letalo s poveljnikom posadke, poročnikom Cristianijem, zadelo to križarko, ki se je potopila.

Piloti spremljevalnih lovskih letal so ugotovili, da so bili spuščeni v vodo reševalni čolni. Drugi val dveh skupin, katerim sta poveljevala polkovnik Seidl in major Bari, je nadaljeval napad s temile uspehi:

1 bojna ladja je bila zadeta na krni s torpedom, 1 križarka je bila zadeta v sredini s torpedom in 1 križarka je bila tudi zadeta. V tretjem valu pa so bili zadeti: s torpedom 1 lahka križarka (poveljnik letalske eskadre kapitan Grossi), z dvema torpedoma križarka (10.000 ton), ki se je potopila (poveljnika eskadre letal poročnika Baroglio in Cipriani). Proti večeri je druga formacija, ki je šla z baz na Siciliji, napadla preostale enote in je sigurno vsaka zadeta s torpedom: ena težka križarka in 1 rušilec (poveljnika letalskega oddelka kapitana Magagnoli in Silva). Končno se lahko reče, da so bile zagotovo potopljene: dve težki križarki in 1 lahka in je bila več ali manj hudo zadeta s torpedi 1 bojna ladja in neka druga nedoločena velika enota, šest enot manjše tonaže in 1 rušilec. Ko se je ta bitka razvijala, so se vršili tudi srčiti spopadi med našimi in angleškimi letali.

Šest angleških letal je bilo zbitih v plamenih. Osem naših letal se ni vrnilo na oporišča.

Za padle je treba smatrati na čelu njihovih oddelkov polkovnika, poveljnika roja in tri poveljnike oddelkov. Med to veliko bitko, ki je trajala od 13 do 22 dne 27. septembra, so se naši letalci v veličastni tekmi vmešali in z vzvišenim preziranjem nevarnosti vrgli proti angleškemu brodomu ne samo z močjo razstreliva, temveč tudi s svojim junaštvom in neizbrisno točnostjo zadetkov.

Od trgovskih ladij, ki so tvorile veliko spremljavo, je bila ena torpedirana od podmorniških enot kraljevske mornarice v Sicilskem prelivu. Druga je bila zadeta in potopljena pred alžirsko obalo po neki enoti kr. mornarice; dve drugi skupno 23.000 tonami sta bili potopljeni v morju ožini med Sardinijo in Tunisom po zračnih torpedovkah, ki so jim načelovali poročniki Focacci, Belloni in Di Bella.

Uradno vojno poročilo št. 483. pravi:

Severna Afrika: Delovanje topništva na bojišču pri Tobruku in Sollumu. Med letalskim poletom nad Bardijo sta bili sestreljeni od protiletalske obrambe dve angleški letali, dve drugi letali pa so sestrelili nemški lovci.

Vzhodna Afrika: Angleški oddelek je skušal izvesti napad proti našim prednjim postojankam v pokrajini Gondar. Naše topništvo in naši oddelki so sovražnika pogladi v beg.

Angleška letala so priletela nad mesto Rodi, kjer so bombe zadela nekaj stanovanijskih hiš in civilno bolnišnico, kjer je bilo 12 žrtev.

V srednjem delu Sredozemskega morja so naši lovci sestrelili dva bombnika vrste »Blenheim«, ki sta padla v plamenih na tla.

Skromna angleška poročila o italijanskih zmagah na Sredozemlju

Rim, 30. sept. s. Odmev velike zmage italijanskega letalstva nad angleškim vojnim brodom na Sredozemlju je pritisnil tudi skozi tesne zanke angleške cenzure. Angleško pomorsko poveljstvo je namreč že večeraj bilo prisiljeno začeti vrsto polovičnih priznanj, s katerimi običajno poroča o udarcih, ki jih pretrpi angleško brodom. Sporočilo angleškega poveljstva pravi: »Navzlic vztrajnim sovražnikovim napadom je bil prehod ladijske spremljave po Sredozemskem morju kronan z uspehom.« Nato angleško pomorsko poveljstvo začenja z delnimi priznanji in dodaja: »Neka ladja iz spremljave je bila poškodovana in so jo potem potopile same angleške vojne ladje, ker se je pokazalo, da bi bilo prenerodno, poškodovano ladjo vleči dalje.« Nato angleško poročilo prizna še, da je bila ena vojna ladja, in sicer ena sama, nekaj poškodovana, toda ne toliko, da bi bila kakorkoli zmanjšana njena bojna sposobnost, temveč je le za spoznanje počasneje vozila. Pričakovati je, da bo angleško pomorsko poveljstvo jutri ali pojutrišnjem izreklo spet kako majhno priznanje, da si bo angleško občinstvo moglo v neznatnih obrokih blede predstaviti kaj je tisti z uspehom kronani prehod angleških ladij po Sredozemlju v resnici bil.

Angleško letalstvo je napadlo Trapani, Marsalo in Castelvetro, kjer je metalo zažigalne bombe, v Palermo je bilo 9 smrtnih žrtev in 26 ranjenih, kolikor je bilo dosedaj ugotovljeno, Turin, kjer je bilo sestreljeno eno letalo od protiletalskega topništva in je padlo na tla v bližini občine Candiole. Pet članov posadke je mrtvih. Angleška letala so preletela mesto Milan, toda bombe niso bile vržene. Bilo je 6 žrtev in sicer so bile tri osebe ranjene od protiletalskih izstrelkov in tri zaradi prometnih nesreč. Bombardiranje je bilo stanovanijsko predelje v Savoni Marini, kjer je bila prizadejana škoda na civilnih bivališih. Poleg bomb in svetlobnih raket so letala metala zažigalne bombe in letake. Podobno je bilo izvedeno bombardiranje Genova. Nekaj poslopij je bilo porušeni, požari na polju pa so bili ukrojeni. Eden mrtvih in trje ranjeni med civilnim prebivalstvom, mrtvih en gasilec, štiri pa ranjeni in sicer dva hudo od protiletalskih izstrelkov. Drug polet je bil izveden na La Spezia, kjer so letala metala zažigalne in eksplozivne ter za-

žigalne bombe. Požari so bili pogaseni. Od protiletalskih izstrelkov so bile ranjene štiri osebe.

V noči na 29. september so naši letalski oddelki bombardirali zasidrane ladje na Malti.

Operacijsko področje, 30. sept. s. Posebni dopisnik agencije Stefani razlaga bitko med angleškim brodom in med italijanskim letalstvom in pravi, da je angleški pomorski oddelek spet enkrat hotel prepluti Sredozemlje od Gibraltara proti Vzhodu skozi Sicilski zaliv, pa je bil spet enkrat izpostavljen silovitim in mogočnim napadom italijanskih letalskih sil. Angleško brodom je spet enkrat izkoristilo slabo vreme in slabo vidljivost, da bi ušlo zalezovanju italijanskih letalskih sil. Toda italijansko letalstvo je angleškemu brodomu spet enkrat prizadelo kar najsilovitejšo izgubo. To je ena najslavnejših in napačnejših zmag, ki so jih italijanski letalci v spopadih z angleškim brodom kdaj odnesli.

Posebni dopisnik agencije Stefani nato v vseh podrobnostih popisuje razvoj te mogočne in po zmagah veličastne bitke v vsem njenem toku,

navaja junaštva posameznih letalskih oddelkov, njihovih posadk in častnikov, ki so jim poveljevali, natančno popisuje, kako so se vse križem potapljale angleške vojne ladje vseh vrst, nato pa zaključuje:

Včeraj je italijansko letalstvo še enkrat dokazalo svojo obrambno in napadalno silo, piloti pa so še enkrat pokazali svojo požrtvovalnost in neutrudljivost.

Vesti 30. septembra

Prosvetni minister Bottai je ob koncu svojega potovanja po Nemčiji včeraj obiskal zgodovinsko mesto Weimar in si tam ogledal hišo nemškega pesnika Goetheja. Spremljala sta ga nemški prosvetni minister Rust ter njegov tajnik, po imenu Zschintzsch.

Madžarski državljani, ki se jim je po neskončnih težavah posrečilo uiti iz Perzije, pripovedujejo, da so tamošnji Madžari izpostavljeni nartnemu preganjanju po angleških in ruskih vojaških oblasteh, ki z njimi neusmiljeno ravna in ki so šle celo tako daleč, da so osebu madžarskega poslanstva v Teheranu zaslegle vso prtljago. Sovjetski vojaki so veliko madžarskih državljanov kar postrelili.

V Turčiji je dopotovalo 470 nemških državljanov, ki so med potjo do turške meje prestajali hude muke od sovjetskih vojakov. Sovjetske ženske straže so na meji pobrale nemškim državljanom vse dragocenosti in celo vso boljšo obleko in perilo.

Finski minister za socialno skrbstvo Ingersolm je govoril včeraj o finski zunanji politiki in dejal, da je namen finskega vojskovanja doseči varnost za mirno delo finskega ljudstva. Nihče na Finskem ni niti za trenutek mislil na kak ločen mir s Sovjeti.

SLOVENČEV KOLEDAR

V VSAKO HIŠO!

Pošta, ki jo pošiljajo angleški ujetniki iz Nemčije in nemški ujetniki iz Anglije, bo odslej hodila čez Švedsko, ker je bila dosedanja pot čez Portugalsko predolgotrajna.

V Ameriki bodo s 1. oktobrom uvedli celo vrsto novih davščin zaradi vedno večjih izdatkov za oboroževanje in za vojne priprave.

Od 3. do 9. oktobra bo v Zagrebu posvetovanje med zastopniki italijanskih, nemških, hrvaških in bolgarskih železnic. Razpravljali bodo o prometnih vprašanjih, ki zanimajo vse te države.

Podrobnosti o veliki bitki za Kijev, kakor jih pri- našajo zdaj nemški listi, pravijo, da je v tem boju ena sama nemška divizija z 8.000 možmi v enem dnevu zajela 400 tovornih avtomobilov, 100 topov in čez 20.000 ujetnikov. Neka druga nemška divizija pa je prodirala tako hitro, da je bila dolgo zajeta med umikajočimi se ruskimi oddelki. Tem pa ni samo kljubovala, temveč je v enem samem dnevu zajela 10.000 vojakov.

S smrtno bodo na Hrvaškem kaznovali kmete, ki ne bodo v določenem času oddali žita, kolikor so ga pridelali več, kakor pa ga smejo obdržati zase ali pa če bodo žito prodali ne-pooblaščenim ljudem. Z enako kaznijo bodo kaznovani mlinarji, ki bodo mleti žito skri-vati, in prehranjevalni uradniki, ki bodo mešali žitom, peki in sploh vsi, ki se bodo kakorkoli pregrešili proti določilom glede prehrane.

Razstava načrtov za ureditev Ljubljane

Ljubljana, 30. septembra.

Razstava načrtov za regulacijo Ljubljane bo danes popoldne odprta v Jakopičevem paviljonu vsej naši javnosti brez vstopnine. Razstavljeni bodo načrti natečaja za regulacijo naše občine in okolice mesta, ki smo o njem že objavili izid, na razstavi bomo pa sedaj videli, za kako resno so arhitekti smatrali to težko nalogo, saj bo novi regulacijski načrt gotovo več let veljal za zavidavo in ureditev Ljubljane. Gotovo bo razstava zbudila največje zanimanje med strokovnjaki, prav tako pa tudi med našimi posestniki poslopij in zemljišč. Razstavo naj si v Jakopičevem paviljonu ogledajo vsi Ljubljančani ter naj razstavljeni načrti tudi prestudirajo, da po teh načrtih zagotovimo glavnemu mestu naše pokrajine zdravo rast in napredek. Razstava je odprta vsak dan od 8 zjutraj do 7 zvečer ter opozarjamo vsokoj, naj si jo ogleda čim prej v Jakopičevem paviljonu, ker bo ta splošno zanimiva razstava dokaz prizadevanj mestne občine in urbanističnih strokovnjakov za zdrav razvoj Ljubljane odprta nepreklono samo do ponedeljka 6. oktobra zvečer brez vstopnine.

Zmagovit uničevalen nastop italijanskih čet pri Dnjepropetrovsku

V družbi z Nemci so Italijani uničili 3 sovjetske divizije in zajeli 13.000 mož

Hitlerjev glavni stan, 30. sept. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Severovzhodno od Dnjepropetrovska so nemške in italijanske čete v obkoljevalnem napadu zgrabile in uničile 3 sovjetske divizije. Po dosedanjih poročilih je bilo zajetih 43.000 mož, zaplenjenih pa 69 topov in mnogo drugega vojnega blaga. Nekateri sovražni oddelki so bili pogubljeni v močvirno ozemlje, kjer so imeli krvave izgube. Močne letalske skupine so z dobrim uspehom bombardirale železniške naprave ob Donu in na prostoru okoli Moskve. Na morju so bombe pri Kronstadtu zadale sovjetsko križarko. Ponoči so bojna letala bombardirala važne vojaške naprave v Petrogradu in v Moskvi.

Berlin, 30. sept. s. Nemško topništvo največjih mer je 28. septembra znova obstreljevalo sov-

jetski vojni pristanišči Oranienbaum in Kronstadt. Na severnem bojišču so Sovjeti zadnje dni imeli znatne izgube in je ena sama nemška divizija v treh dneh uničila 41 sovjetskih oklepnih voz.

Helsinki, 30. sept. s. Ob železnici, ki drži v Murmansk, je finko letalstvo znova uspešno bombardiralo področje pri Petrovsku in Karhumäki. Zasedi so bili številni vlaki z vojaštvom in strelivom.

Berlin, 30. sept. s. Iz pristojnih vojaških virov poročajo, da je letalsko delovanje na Vzhodu bilo precej živahno. Tudi 28. septembra so nemška letala zlasti na jugu uspešno bombardirala poljske utrube, skupine sovjetskega vojaštva in zaloge blaga. V letalskih spopadih so nemški lovci sestrelili 23 sovjetskih strojev, med napadi na letališča pa je bilo na tleh uničenih še šest sovjetskih letal. Na osrednjem bojišču so med drugim uspešno bile zadete železniške naprave, bombe vseh vrst pa so uničile prevoze in vlake, ki so dovažali ojačenja.

Zastopstvo hrvaške vstaške stranke v Ljubljani

Ljubljana, 30. sept. s. V spremstvu italijanskega konzula iz Zagreba Bergamaschia, je včeraj dopotovalo v Ljubljano zastopstvo hrvaške vstaške stranke z njenim tajnikom Blažem Lorkovičem na čelu. Zastopstvo, ki je iz Ljubljane odpotovalo čez Trst v Rim, je sprejel Visoki Komisar na svojem sedežu. Sprejema so se udeležili visoki komisarji in uradniki in dostojanstveniki Fašistske stranke. Ekscelencija Grazioli je goste pozdravil v imenu glavnega tajnika stranke ter slavil Hrvaško in njene Poglavnika. Za pozdrav se mu je zahvalil Blaž Lorkovič, ki je dejal, da je izredno vesel, da je v Italiji in da je prišel v stik z dostojanstveniki Fašistske stranke. Na koncu zahvale je izrekel nekaj slavnih besed na čast Italiji in Duceju.

Italijanski begunci iz Perzije v Carigradu

Carigrad, 30. septembra. s. Na postajo Hajdapaša so dopotovali italijanski begunci iz Perzije. V skupini je 300 moških, 100 žensk in 60 otrok. Begunce je v Carigradu sprejel poslanik de Peppo, generalni konzul, tajnik stranke, osebje poslaništva in mnogo carigradskih Italijanov, ki so se lepo izkazali s pomočjo za begunce. S skupino je dopotoval tudi italijanski poslanik iz Teherana z osebjem poslaništva.

Švicarski protest v Angliji

Bern, 30. septembra. s. Izdano je bilo poluradno poročilo švicarske vlade, ki izjavlja, da so angleški letalci vede kršili prednočnim švicarsko neutralnost. Z ozirom na novo angleško kršitev te neutralnosti je švicarska vlada, kakor že vedno prej, vložila oster ugovor pri angleški vladi. Poročilo pravi, da pričakuje odgovor na protest. Toda nova kršitev dokazuje, da vsi prejšnji ugovori niso nič zalegli.

Angleški napad na Džibuti

Pariz, 30. sept. s. List »Nouvel Temps« pri- naša poročilo o začetku angleškega napada na pristanišče Džibuti in pravi, da je ta napad ne-sramno dejanje zoper bivšo angleško zaveznico, zraven pa še nečloveški, ker skušajo Angleži Džibuti zavzeti s pomočjo lakote. Da bi se Anglija polastila tega pristanišča, kjer se začneja železnica za Addis Abebo, se ni obotavljala zagrešiti novega zločina zoper Francijo, zločina, ki bo še enkrat spravljal v nevoljo ves svet in to prav na obletnici zoprnega angleškega napada na Dakar, travi omenjeni list.

Predsednik angleške vlade bo govoril o položaju v Rusiji

Stockholm, 30. septembra. s. Londonski dopisnik lista »Svenska Dagbladet« poroča, da je predsednik angleške vlade sklenil, da bo ob začetku sej v poslanski zbornici govoril o položaju v Rusiji. Taka izjava je zdaj neobhodno potrebna in neodložljiva zaradi prigorvarjanj, ki jih vlada dobiva od vseh strani zaradi počasne in nezadostne pomoči za Sovjete.

Razprava o predsednikovih izjavah bo javna, potem pa bo tajna seja, ki se bo bavila z vprašanji o pomoči za Rusijo in z vprašanji o izdelavi vojnega blaga. Domnevajo, da bo finančni minister pri tej priliki zahteval milijardo funtov šterlingov za vojno industrijo.

Novi ruski padalci v Bolgariji

Sofija, 30. sept. s. Neko sovjetsko letalo je v soboto spet vrglo padalce na bolgarsko ozemlje in sicer pri mestecu Krabeu. Sovjetske agente, ki so nosili orožje in razstreliva, so vse uleteli.

Razprave o prekoračenju najvišjih cen

Ljubljana, 30. sept.
Kazenski sodnik-podrednik je včeraj od 8.30 h do 12.30 vodil kratke razprave proti naviljavcem cen v dvorani št. 79 okrožnega sodišča. Bilo je 16 razprav o prestopkih po čl. 7 uredbe o cenah. Glavno jedro so tvorile cene mesa v času od maja do sredi julija letos, ko so mnogi mesarji prodajali goveje meso v prvi vrsti, pa tudi teletino po pretirano visokih cenah. Na zatožni klopi pa so prišli tudi trgovci različnih živil. Sodnik je po kratkem procesu obsodil zaradi prekoračenja najvišjih cen 5 obtožencev na običajno 7- ali 10-dnevno zaporno kazen in na primerno denarno kazen.

Mesarji imajo pred sodnikom kar železno navado, da se zatekajo k šablonskemu zagovoru in izgovoru, češ:

»Vedno in vsem sem prodajal le po maksimalnih cenah! Slučajno sem se pomotil pri hitrem računanju, ko je bil takrat tako strašen naval. Sedaj je red!«

Neki ljubljanski mesar Jakob je prodal neki stranki prve dni junija 2 in pol kg govedine po 15.58 lir kg, čez nekaj dni pa neki drugi stranki teletino po 15.20 lir kg, prodajal je meso po mnogo višjih, kot od oblastva uradno maksimiranih cenah.

Mesar je v svoj zagovor kratko omenil:

»Sem se v naglici zmotil! Sodnik: »Mesarji se kaj radi zmotite, a ne v svojo izgubo! Obtoženi mesar Jakob je povzdignil glas v svoje opravičilo: »Moja častna beseda! Bila je pomota, saj sem potem vrnil denar. Namesto dinarjev sem računal lire. Drugače le po maksimalnih cenah.«

»Vedno le po maksimalnih cenah,« ga je prekinil sodnik, ki je nadaljeval. »Dosedaj je bilo to že nad 60 mesarjev, ki so enako govorili o zmoti. Zaslišana je bila neka priča, ki je povedala, da je obtoženeec — tako so ženske govorile — prodajal teletino celo po 30.40 lir kg.

Kratka sodba: zaradi dvakratnega prestopka po členu 7 uredbe o cenah (prekoračenje najvišjih cen): 10 dni zapore, 600 lir denarne kazni in 114 lir povprečnine.

Obtoženi mesar Jakob je ostrmel in začel sodnika prositi: »Malo mi znižajte denarno kazen!« Sodnik ga je resno in odločno posvaril in opomnil, da na sodišču ni kaj barantanja, da beseda enkrat v sodbi izrečena ostane in je sodnik ne more

preklicati, razen, da sodbo spremeni prizivno sodišče.

Neka trgovka Marija je proti koncu julija prodajala jajca raznim strankam po 1.50 lir komad, ko je bila takrat najvišja cena določena na 0.75 lir komad. Izgovarjala se je, da so ji gotove stranke same dajale naročila in izrečna pooblastila za nakup jajc po višjih cenah, ko jih je opozarjala, da ima lahko zaradi tako visokih cen hude siličnosti pred sodiščem. Razprava je bila prekinjena, da se izvedejo nekateri, od nje predlagani, razbremenilni dokazi.

Tudi rum je prišel pod udar uredbe o cenah. Neki ljubljanski trgovec Srečko je bil obtožen, da je sredi junija prodal neki stranki osminko litra ruma po 18 lir. Bil je oproščen, ker je navajal razne račune in mu ni bilo točno dokazano naviljanje cen.

Tudi čevljarji, ki popravljajo stare čevlje, se morajo strogo držati pri vseh popravilih cenika, ki ga je bilo sestavilo Združenje čevljarjev in ki je bil odobren od pristojne obrtne oblasti. Čevljar Ciril je sredi junija nekemu popravil lepe škornje, potemljaj jih je in napravil nove pete, za kar je računal 75 lir. Gospod pa je zadelo prijavil, ker naj bi moral čevljar vsa popravila računati le 60.80 lir. Čevljar je ugovarjal, češ da spadajo škornji pod poseben cenik. Bil je čevljar oproščen po 5280 k. p.

Trgovec Rudolf in žena Stana sta bila obsodena vsak na 10 dni zapore, 400 lir denarne kazni in 114 lir povprečnine, ker sta slanino prodajala po 26.60 lir za kg, torej nad najvišjo, uradno določeno ceno 15.60 lir.

Trgovki Franek bo prišla čebula prav draga; dražja bo kot zafran. Prodajala jo je zelo drago. Bila je obsodena na 7 dni zapore in 100 lir denarne kazni. Sodbo je sprejela. Čebulo je kupila, ko še ni bila njena cena maksimirana in jo je imela prej na zalogi.

Trgovec z zelenjavo Lojze je konec julija prodal rdečo peso in kumare po 3 lire kg, ko je bila takrat najvišja cena 1.50 odnosno 1.80 lir kg. Sodba: 7 dni zapore in 100 lir denarne kazni.

Tako se vrste vsak teden od ponedeljka do sobote mnoge razprave proti naviljavcem cen!

Včeraj se je drugače primerilo, da so bili trije zaradi naviljanja cen mesu obtoženi mesarji — oproščeni.

Zdravilne rože v Ribniški dolini

Kdor hodi po zemlji z odprtimi očmi, lahko v vsaki, tudi najmanjši stvari vidi kosček lepote in najde skrite bisere, ki jih more zaslediti le budno oko. Ni dovolj, če hodiš po stezah in belih cestah kar tja v en dan, le da ti poje korak po trdem kamenju ali da ti je prijetna senca kosatih dreves ali da vdihavaš sveži in čisti zrak. Pravi ljubitelj narave bo znal v vsakem drobcu najti delček stvarnikove umetnine, delček pesmi širne zemlje. Vsaka roža mu bo pomenljiva ljubeč po zdrav, vsak, tudi preprost sad dar božji, celo svetla rosa v zeleni travi mu bo prijeten jutranji pozdrav.

Tako hodi človek z odprtimi očmi in z dojemajočim srcem po božjem stvarstvu in sprejema od vseh strani ponujeno mu dobroto. Na vsaki poti v naravi lahko stori človek sebi kaj koristnega.

Bliznja in nekoliko bolj oddaljena okolica Ribnice, tega širom Slovenije in čez njene meje znane kraja, je polna še neodkritih naravnih lepote in naravnih zakladov. Vse premalo jih poznamo. Gledali smo vedno preveč na drugo stran, tja pod kipeče skalovite vrhove, v svet belih sten. Nič ne videl prej prave lepote te Ribniške doline. Velike in Male gore. Temnih gozdov, ki jim še sonce ne prisije do srca, se ni nihče spomnil, niti krasnih smučišč, ki so komaj kako uro oddaljena od železniške proge. Kdo je že slisal, da je prav Ribniška okolica

med najbogatejšimi na zdravilnih rožah

ki si jih v prepestrni naravi nabere lahko vsakdo, reven in bogat, gospod in bajtar. Vsak, kdor zna jemati z zemlje, kar mu ona ponuja! Vsak, kdor ne hodi po stezah in potih z zaprtimi očmi!

Časi so danes taki, da je pač dobro, če si vsakdo zna pomagati sam in priti na čim cenejši način do stvari, ki jih za življenje potrebuje. Poleti, ko se človek lahko kam v naravo potegne, je čas, da se založimo z različnimi naravnimi zdravili, zdravilnimi rožami, da ne bo treba ob času potrebe po vsako malenkost romati v lekarno. Nekateri vse premalo cenijo domača zdravila iz rož, ki čisto bolje in bolj gotovo pomagajo kot zdravila iz lekarn. Še bolj žalostno je, če ljudje drago plačujejo razne rože in čaje, ki bi si jih prav gotovo lahko bili čez poletje sami nabrali in pripravili.

Opozoriti hočem na koristne in zdravilne rože, ki rastejo v bližnji ali nekoliko bolj oddaljeni okolici Ribnice. Imel sem priliko, da sem naletel na lazu pod gozdovi na žensko, ki je v svo skrbnostjo nabirala rože. Z njo sem se zapletel v pogovor in znala mi je naštet in pokazati vse močnejše vrste rož, ki rastejo tod okoli in ki so proti raznim boleznim prvovrstno sredstvo. Doma sem pogledal v knjigo »Zel in plevel«, ki jo je sestavil F. Magister (založila bivša Jugoslov. knjigarna v Ljubljani 1926), pa sem ugotovil, da se ženska ni prav nič motila, ko mi je za to ali ono bolezen priporočila kako rožo.

Najprej mi je na zaplani planinskem lazu pokazala tavetnože, tudi zlati grmičje jim pravijo, z drobnim rdečim cvetjem, ki je izvrstno sredstvo za žledece in prebavne organe. Precej je bilo tega cvetja med travo. Po vseh travnikih, celo po gozdovih, cvete nizko pri zemlji z drobnim belim cvetjem smetlika, ki je prav v teh tednih v najlepšem cvetju. Služi za izpiranje oči in izboljšuje vid. Tu pa tam se dobe še šentjanžve rože, ki rumeno cveto na skoraj do kolen visoko segajočih stebelcih, ki po cvetju napol polnesijo. Gori v gozgovih mi je pokazala nizko zeleno rastlino, ki v krogu stojičimi drobnimi lističi okrog stebelca: to je dišeča perla ali prvenec, ki ga naši moške radi mešajo med tobak in kadijo, ker daje prav prijeten vonj. V zdravilstvu pa se rabi največ za pomirjenje živčnega sistema. Cvete maja in junija in se, takrat tudi nabira. Brez cvetja nima prave vrednosti, močnejše bi bil le za kajenje. Naši ljudje poznajo to rožo pod imenom »waldmeister«. Na dnu kotanje cvete junija z rumenimi cveti arnika, ki se rabi za izpiranje nar. Hitro celi rane. Po dolinah, na njivah, se najde preslica, ki služi kot sredstvo zoper vodenico in krivavice. Pogosto nalezljiva pljučnica, grmičje kamilic, na gozdni koren ali angeliko, ki zdravi prehlajenje ali pokvarjen žledece. Po gozdovih se majoje polni vrhovi bodečega brinja, čigar temne jagode so ponekod v teh dneh že lepo zrele in se jih more nabrati kot pripomoček proti raznovrstnim boleznim. Tudi bodiše se potrebuje za pripravljanje kopek revmatičnim ljudem.

Čaj iz malinovja

Izvrstni čaj, ki more služiti za zdravljenje ali tudi kot nadomestilo dragačnega ruskega uvoženega čaja, daje bezgovo in lipovo cvetje. Prav malo komu je znano, da se dobi odlični čaj iz konopinevega listja (to so črne maline) in skoraj prav tako dober tudi iz malinovja (listja rdečih malin). Ta čaj lahko po kakovosti nadomesti pravi ruski čaj. Listje treba posušiti in se potem pripravijo kot ostale vrste čaja. Povsod, na travnikih ali gozdovih, pa naletite skoraj ob vsakem koraku na bodečo nežo ali vrazjeja strica, katerega korenine, nabrane jeseni, so proti boleznim ledvic, sečnih organov in vodenice.

Ce izberete primeren mesec, najdete v teh krajih tudi nekaj borovnic (črnic), jagod, rdečih in črnih malin. Proti jeseni se rdeči vsepovsod po gozdovih živoredeč droben sad česmina, kiselkaste ga okusa, ki se rabi za prirejanje dobrega kisa in v zdravilstvu sad in listje pri obolenju jeter, vranice in skorbuta. Omenimo še gladke in s temnimi svetlimi iglami proti nebu štrleče tise, ki jim spomlad teče iz skorje brezbarvno čista, smol podobna tekočina, katere okus zaudarja po smoli in je sredstvo proti pljučnim obolenjem.

Omenili smo le najvažnejše in najpogostejše uporabljive zdravilne rože. Treba je povedati še to, da se sušijo v senčnem prostoru, sicer jim sonce odvzame zdravilno moč in da jih je treba hraniti na suhem prostoru.

Pridni ljudje, ki jim drug zaslužek ni dan, nabirajo te rože in prodajajo z njimi bolnim zdravje, sebi in svoji družini pa morejo priskrbeti na ta način skromen kruhek.

Tudi ilirijanski hokejisti se že pripravljajo

Tudi ilirijanski hokejisti se že pripravljajo na bližnjo sezono. Zadnjič so imeli članski sestanek, na katerem so skupaj s predsedstvom pripravljali o letošnji hokejski sezoni. Najprej je bilo treba rešiti načelno vprašanje, ali naj Ilirijani v danih okoliščinah letos sploh igrar hokej. O tem so bili enega mišljenja in so sklenili, da hokeja, tega pri nas tako mladega športa, nikakor ne smejo opustiti, niti prekiniti. Opustitev ali prekinitev bi imela le posledice za ta lepi zimski borbeni šport. Člani sekcije so sklenili v nadaljnjem pogovoru, da bodo tudi letos naprosili g. Vodiška za tehničnega vodjo sekcije, g. Žitnik pa bo vodil treninge, ki se bodo začeli prav v kratkem. Treningi bodo dvakrat tedensko, kasneje pa trikrat in to v telovadnici III. drž. gimnazije za Bežigradom.

Ilirija ima letos v načrtu več srečanj, toda tokrat z močnimi italijanskimi klubi, s katerimi so se že dodaj večkrat videli, na raznih mednarodnih zimskih igrah, pri katerih so sodelovali tudi naši Ilirijani, ko so zastopali bivšo državno reprezentanco. Z Italijani pa doslej še niso igrali. Kakor je slišati bodo letošnjo zimo Ilirijani odigrali pet ali šest teških tekem z najboljšimi italijanskimi hokejskimi klubi. Udeležili se bodo tudi velikega hokejskega turnirja v Cortini d'Ampezzo, katerega bo priredila italijanska zimsko športna zveza. Srečanja z drugimi klubi, vsaj tako je predvideno, pa bodo združena kar v nekakšno turnejo, ki bo trajala okrog 10 dni. Veliko zanimanje za ilirijanski hokej kaže tudi delavni CONI v Ljubljani, ki bo gotovo skušal nuditi našim fantom čim več srečanj. Letošnji hokejski spored bo torej bogat in tudi v Ljubljani bodo videli nekatero lepe tekme, tako da bodo tudi prijatelji hokeja prišli na svoj račun. Takšni so približno načrti za letošnjo zimsko sezono.

Ženska lahkoatletska sekcija SK Planine. Danes, v torek, ob 4 popoldne sestanek članic na Stadionu. Udeležba strogo obvezna.

Kakor smo že poročali, bo Nemčija igrala dne 5. oktobra kar dve mednarodni tekmi: proti Finski v Helsinkih in proti Švedski v Stockholmu. Proti Švedom bodo igrali: Klodt—Jones, Billmann—Kupfer, Rodhe, Kitzinger, Lehner, Hahne-mann, Walter, Schön in Gärtner.

Proti Fincem pa: Jahn—Richter, Miller—Pohl, Dzur, Schubert—Burdenski, Gallesch, Eppenhoff, Willimovsky in Kobiersky. Prvi trije v napadu so iz napada Schalke-ja.

Novo uradne ure v državnih uradih in ustanovah

Od 1. oktobra dalje so uradne ure po državnih uradih in v javnih ustanovah, ki so pod državnim nadzorstvom, naslednje:

Ob delavnikih od 8—14.

Ob nedeljah in praznikih od 8—12.

Uradne ure trajajo brez prestanka.

Izveti so primeri posebne službe, za katere bodo izdana posebna določila.

Za ves čas vojne je odpravljeno praznovanje državnih in civilnih praznikov, razen naslednjih:

Novo leto, 6. januar, 19. marec, Velika noč, Vnebohod, Rešnje Telo, 29. junij, 15. avgust, 1. november, 8. december, 25. december. Na te dneve delo v državnih uradih počiva.

Novice iz Države

Preurejanje albanskega Drača. Albanska vlada je iz kredita petnajst milijonov lir za javna dela dala velik znesek tudi za preureditev albanskega pristanišča Drača. Najprej so popravili mnoge ceste in ulice, dočim so zasebniki začeli popravljati svoje hiše, graditi palače, trgovske hiše in vile. Občina je uredila nov vodovod in kanalizacijo, obenem pa so zregulirali haidournike, ki so doslej vsakem močnejšem deževju delali velikansko škodo in trgali ceste celo v mestu.

Pridelovanje konoplje v Italiji. Konoplja je temeljno vlakno za italijansko tkalstvo industrijo in zato ji je oblast posvetila tudi največjo pozornost. Uspeh ni mogel izostati, kajti v l. 1932. je pridelek konoplja znašal 552.000 stotov, 7 let kasneje pa že 1.086.000 stotov. Tako se je s svojim velikim pridelkom konoplje Italija postavila med največje pridelovalce na svetu, v Evropi pa je za Sovjetsko Rusijo zavzela drugo mesto. Za njo je prišla bivša Jugoslavija, kjer je l. 1939. znašal letni pridelek 550.000 stotov. Tudi druge evropske države so na črtno pospeševale sejanje konoplje, vendar niso mogle pokriti svojih potreb po konopljinem tkivu. Italija je poprej mnogo izvažala, po končani vojni pa se utegne kultura konoplje še mnogo razširiti.

Pridelek jabolk. V Italiji je sadjereja močna panoga gospodarstva in važna v prehrani prebivalstva. Pridelek jabolk je vsako leto velik, vendar so sadne letine zelo različne. Rekord je bil dosežen pred dvema letoma, ko so nabrali celih 3.693.000 stotov jabolk, tako namiznih kakor industrijskih, dočim so jih v l. 1938. in 1937. natrgali po 2.070.000 stotov, odnosno 3.197.000 stotov. Lansko leto je bilo jabolk za 2.734.000 stotov. Najboljša in največ jabolk daje Benečija, potem Campagna, Emilija, Lombardija in druge pokrajine. Med najrednejšimi kupci italijanskega sadja se je vedno nahajala Nemčija, ki je svoje mesto ohranila tudi v sedanji vojni.

Razstava marmorja v Rimu. Združenje italijanskih umetnikov pripravlja za prihodnji mesec v Rimu razstavo vseh vrst apuanskega marmorja. Razstavili bodo 56 vzorcev marmorja, ki ima svoj sloves ne samo v Italiji, temveč tudi v tujini, ter ga uporabljajo za umetniška dela in za oblaganje novih stavb.

S Hrvaškega

Razprava o članstvu v hrvaških prostozidar-skih ložah. Še pred razsulo Jugoslavije je v Zagrebu vzbudila veliko senzacijo knjiga časnikarja Mirka Glojnarčiča o jugoslovanskem prostozidarstvu in o članih teh lož.

Okrog 30 v Glojnarčičevi knjigi navedenih ljudi, ki naj bi bili člani masonskih lož, je nastopilo in v javnosti izjavljalo, da niso bili nikdar masoni in da bodo Glojnarčiču dali pred sodiščem priliko, da bo svoje trditve dokazal. Glojnarčič je potem izjavil, da je svoje sezname dobil od policijskih uradnikov, ki so vodili preiskavo. Glojnarčičevo knjigo je potem policija zaplenila in jo vzela iz prometa, pač pa je bilvi hrvaški ban dr. Ivo Šubašič naročil enemu uradniku zagrebske policije, naj izvede točno preiskavo o tej stvari. Uradnik je kmalu podal dr. Šubašiču svoje poročilo, zraven pa tudi seznam članov prostozidar-skih lož. Toda ta seznam ni prišel v javnost, ker so bila na njem imena uglednih politikov in drugih visokih dostojanstvenikov, ki so sedeli na odločujočih mestih. Pod novo hrvaško državo se je proces proti Glojnarčiču nadaljeval, vendar je bilo več razprav že prekinjenih, vendar pa ima oblast namen, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi zadevo razčisti in pojasni, kateri ljudje iz hrvaškega javnega življenja so bili redni člani mednarodnih prostozidar-skih lož.

Vinska letina v Dalmaciji. Letošnja vinska letina bo v Dalmaciji precej dobra. Strokovnjaki računajo, da bo znašal pridelek okrog 600.000 do 700.000 hl vina, vendar pa odpade dobra polovica te količine na ozemlje pod Italijo.

Finski minister Tanner v Zagrebu. Sredi preteklega tedna se je mudil v Zagrebu finški trgovinski minister s svojim spremstvom. Prišel se je na Hrvaško pogajati za novo trgovinsko pogodbo med Hrvatsko in Finsko. Tannerja in njegove sodelavce je sprejel tudi poglavnik dr. Pavelić in se z njim dolgo razgovarjal.

Policijska ura v Zagrebu podaljšana na 22. uro. Ustaško policijsko ravnatelstvo v Zagrebu je po skrbnem pretresu sklenilo podaljšati večerno policijsko uro za eno uro od sedanjega 21. na 22. uro.

V treh vrstah...

Škofjeloški okraj je bil nedavno ukinjen kot samostojno upravno področje in je bil spet priključen kranjskemu okraju, kateremu je že nekdanj pripadal.

Pretekli teden je bilo zborovanje občinskih komisarjev kranjskega okraja. Zborovanje je bilo v Kranju. Vodil ga je okrajni politični komisar dr. Skalka. Zbrani občinski komisarji so dobili nova navodila za delo v svojih občinah.

Otroka ki kmalu zgorela v hiši. V neki hiši v Slov. gorah je neka viničarka doma zakle-nila oba svoja majhna otroka v sobo in odšla na delo. Fantiček pa je nekje staknil vžgalice in se z njimi tako dolgo igral, da je zažgal posteljo. Gost dim se je začel valiti iz hiše in le sreča je, da je sosed, ki je videl dim, takoj prihitel in rešil oba otroka, ki sta bila že nezavestna. Z umetnim dihanjem so ju kmalu spravili k sebi in jima rešili življenje.

Štetje v Mariboru bo izvedeno po stanju, kakršno bo dne 10. oktobra. Posebno pozornost bodo ob tej priliki posvetili stanju industrij-skih, trgovskih in obrtnih obratov. Uradno jav-ljajo, da ima štetje le statistični namen.

Dolenja vas pri Ribnici

»Slovenski dom« dostavlja mo od danes na-prej vsem naročnikom vasi Lipovec, Dolenja vas in Prigorica. Naročniki bodo prejeli list na domu že popoldne na dan izida. Naročite naj-ce-nejši poldnevnik kar pri dostavljalcih, ko vam prinese list na dom. Mesečno stane le 6 lir.

I. N. A.

L'ISTITUTO NAZIONALE DELLE ASSICURAZIONI,

con Direzione Generale in

ROMA,

è il grande Ente di Stato — per l'assicurazione della vita umana — che pratica le condizioni più favorevoli.

I capitali assicurati che alla fine del 1940 ammontavano a oltre

VENTIDUE MILIARDI DI LIRE.

sono garantiti oltrechè dalle importanti riserve proprie anche dal Tesoro dello Stato.

Gli assicurati partecipano agli utili e a loro disposizione GRATUITA sono i Centri Sanitari e le importanti iniziative di assistenza sanitaria relizzate dall'Ente.

L'Istituto Nazionale delle Assicurazioni per la mole formidabile dei capitali assicurati e delle sue riserve viene classificato come il più potente organismo assicurativo d'Europa.

I. N. A.

L'ISTITUTO NAZIONALE DELLE ASSICURAZIONI,

(Narodni zavarovalni zavod)

z generalno direkcijo v

RIMU,

je pomembna državna ustanova za sklepanje življenskih zavarovanj in to po najugodnejših pogojih.

Zavarovane glavnice, ki so znašale koncem leta 1940 skupno nad

DVAINDVAJSET MILJARD LIR,

so zajamčene z lastnimi znatnimi rezervami, poleg tega pa jamči za izpolnitev obveznosti tudi Državna Blagajna.

Zavarovanci imajo delež na dobičku, poleg tega so jim na razpolago brezplačne zdravniške posvetovalnice in zdravniška pomoč zavoda.

Z ozirom na izredno veliko stanje zavarovalnih glavnice in odgovarjajočih rezerv se lahko smatra NARODNI ZAVAROVALNI ZAVOD kot najmočnejša zavarovalna ustanova v Evropi.

Zahtevajte povsod naš list!

Medvedje iz gozdov na ribniški Veliki gori delajo ogromno škodo

Ribnica, 29. septembra.

Danes radi povsod poudarjamo, kako moramo, kako mora zlasti naš kmet, skrbno in z vso ljubeznijo obdelovati sleherni kosček zemlje. Tega se naš kmet, zlasti mali posestnik in kajzar, ki ima le kosček zemlje, prav dobro zaveda, toda ne samo zaveda, temveč tudi v polni meri to uvaža. Slab promet z rešetarstvom, ki je Ribničanu kruh, je Ribničana še bolj pritegnil na zemljo, da se je nanjo tako rekoč priklenil, da je na njej delal od ranega jutra do poznega večera. Ta zemlja, ki ne daje živeža, ki bi zadoščal od jeseni do jeseni, je obdelana temeljito, z ljubeznijo in z vso skrbjo. Ta zemlja, omočena z znojem pridnega Ribničana, je letos srednje dobro obrodlila, četudi je prišla nanjo slana, mraz in druge vremenske nepravilnosti.

V jeseni, ko bi naj Ribničan želel sad svojega truda polnega dela, pa ima zopet nove skrbi, kako obvarovati lepo zoreče koruzne njive, oves, krompir, peso in druge poljske pridelke. Iz gozdov Velike gore prihajajo ravno v tem času trume jelenov, srn in medvedov, ki uničujejo kar cele koruzne njive v vaseh pod goro. Najbolj so prizadete vasi Zadolje, Dane, Kot, Sajevec in Jurjevci. Zadnje čase je prihajala na krompirjeve njive še divja svinja, ki je napravila prav tako ogromno škodo. Pred kratkim je danski posestnik in lovec Pakiz ustrelil skoraj 90 kg težko divjo svinjo, mladiča pa sta ušla.

Precejšnjo škodo so napravili tudi jeleni. Medvedje, ki jih je baje v Veliki gori in kočevskih gozdovih okrog 40, prihajajo na njive omenjenih vasi in delajo ogromno škodo. Letos so uničili medvedje že okrog 50.000 koruznih storžev. Kaj pomeni to za našega kmeta, kateremu je koruza glavna hrana, zlasti v teh časih, nam ni potrebno posebej poudarjati. Kmetje sedaj po napornem delu ostajajo kar cele noči ob njivah, jih ovijajo z bodečimi žicami, kurijo ognje, da bi tako pregnali medveda. V teh hladnih, še več, mrzlih nočeh, je to res velika žrtev. Medvedje se izognejo sicer ognjem, prihajajo pa na druge njive.

Letos je v okoliših občine Ribnice in Dolenje vasi dovoljen odstrel dveh starejših medvedov. To je z ozirom na občutno škodo, ki jo dela medved na koruzi in drugih pridelkih, in z ozirom, da se je ta mrcina toli razširila, premalo, premalo namreč za kmeta, ki je hudo okodovan. Tiste borne pare odškodnine od lovcev, ki jo naj bi dobil kmet, je v današnjih časih mnogo premajhna, ne zadostuje, da bi si kmet kupil vsaj četrtino uničenega pridelka. Poudariti pa moramo še, da kmetje niso dobili od zakupnikov niti lanske odškodnine, ki jim je bila priznana.

V današnjih časih, ko je tako važna prehrana za prebivalstvo, pričakujejo kmetovalci, da bo upoštevano dejstvo, da je kmetu zaščita bolj potrebna kakor medvedji mrcini. V obrobni gozdovih naj se ta medved zatre, da ne bo delal več tolike škode!

Ilirijanski plavači v Milanu?

Kakor smo slišali iz vrst ilirijanskih plavačev, posebno tistih, ki so se vrnili iz nedavnega uspešnega tekmovanja v Rimu, namerava italijanska plavalna zveza prirediti v Milanu veliko tekmovanje najboljših italijanskih plavačev. Tekmovanje je predvideno za sredo oktobra in udeležili naj bi se ga spet naši najboljši plavači. Toda tokrat, seveda če bo do povabila prišlo, se bodo pomerile v vodi tudi ženske. Ker ima Ilirija v svoji plavalni vrsti tudi nekaj plavačic, ki bi bile kos tudi najboljšim Italijankam, se nam tega nastopa seveda ni treba nič bati. V zimskem bazenu Ilirije se pod spretnim vodstvom g. trenerja Branka Zihlerja, izbrani posebno pripravljajo za to morebitno ponovno srečanje v Milanu. Razen že znanih moških tekmovalec, urijo tudi ženske. Vsi so prav pridni, ker hočejo, da se bodo pri ponovnem srečanju še boljše odrezali, kakor so se v Rimu. Sicer pa od njih gotovo ne želimo nič več, kot so dosegli v Rimu. Če se bodo tudi v Milanu odrezali tako kakor v Rimu, pa bomo z njimi gotovo zadovoljni. Predstavnikom slovenskega plavalnega športa pa želimo, da bodo pri ponovnem srečanju spet uspešni.

Novice iz Ribnic

Osebnostna vest. S pošte v Ribnici je prestavljen v Cerknico g. Traven Franc, iz Cerknice na pošto v Ribnico pa g. Sajevec Lojze.

Plemenski sejem za ovce bo v Kočevju dne 2. oktobra pri gostilni Tschinkel ob 10 dopoldne. Vsi kmetovalci, ki imajo na prodaj plemenske ovce solčavske pasme, ne starejše od 2½ leta, kaor tudi ovne, naj prištevajo na sejem. Kdor želi kupiti plemenske ovce ali ovne s ali brez prispevka Visokega komisariata, naj pride na sejem. Oni, ki so svojčas zaprosili za dodelitev ovac iz občine Fare, naj tudi pridejo in naj prinesejo vsaj dve tretjini kupne cene s seboj.

Važno opozorilo za lastnike narodnih noš. Vsi oni, ki imajo slovensko narodno nošo in bi se radi udeležili Ljubljanskega velesejma, bodo imeli v nedeljo, 5. oktobra, posebno ugodnost. Udeležke in udeleženci v narodni noši bodo imeli prosto vožnjo na železnici in prost vstop na velesejem. Kdor želi potovati na Ljubljanski velesejem v narodni noši, se mora prijaviti v občinskem uradu do sobote 4. oktobra.

Gozdno pot Fratrajvee—Petrarjev laz bodo posestniki popravili prihodnje dni.

Nakaznice za mesec oktober bodo delili v občinskem preskrbovalnem uradu po običajnem redu.

Dekliška ljudska šola. V soboto, 4. oktobra, naj pripeljejo starši deklice, ki se niso vpisane v I. razred in ki bodo letos dovršile 6 let, k zdravniku dr. Oražmu. Zdravniški pregled bo ob 9. Šolska obveznost se začne v letu, ko dopolni otrok 6 let.

Žegnanje pri Sv. Frančišku. Na prijaznem holmu d vasi Sajevec stoji lepa ribniška podružnična cerkev sv. Frančiška. S ceste, ki nas vodi k temu svetilišču, vidimo ponosen zvonik s svetlosivo streho in majhnimi, polkrožnimi okni, rdečesvetlojave cerkvene stene z belimi obrisi kar vabijo potnika, da pohiti k njej. Križ z zvoničar se dviga iz daljine perspektive nad temnimi gozdovi Velike gore, ki se prav ob prazniku sv. Frančiška, patrona ter cerkve, preliva v jesenskih barvah in daje očarljivo sliko božje narave. — Včeraj je bilo v tej cerkvi žegnanje, katerega se je udeležilo mnogo ljudstva iz ribniške župnije, zlasti iz vasi Dan, Bukovica in Sajevec, ki spadajo k Sv. Frančišku. Službo božjo in pridigo je opravil g. kaplan Sitar Ivan. Po žegnanju so romarji pohiteli domov, kjer so jih čakali štruktli, ki jih pečejo v teh krajih ob vsakem žegnanju v vaseh, ki spadajo pod podružnico.

Ig

»Slovenčev koledar« lahko naročijo naročniki Slovenca, Slov. doma, Domoljuba in Bogoljuba v trgovini Mirka Merzela na Igu.

Naročite naš popoldnevnik najcenejši

»Slovenski dom«!

Prva knjiga

„Slovenčeve knjižnice“

TROP BREZ ZVONCEV, ki jo je spisal znani slovenski pisatelj Janez Jalen

je že izšla.

Dobite jo v vseh knjigarnah, trafikah in pri naših zastopnikih.

15. oktobra t. l. bo izšla že druga knjiga „Marjana Sirc“, ki jo je spisala italijanska pisateljica Grazia Deledda.

Vsa knjiga le 5 Lr. — Čela zbirka 24 knjig samo 120 Lr. — Ne odlašajte ampak takoj se naročite na „Slovenčeve knjižnice“.

„Slovenčeva knjižnica“, Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Urejanje zaslinih vodnjakov v mestu

Ljubljana, 30. septembra.

O ljubljanskih vodnjakih smo že junija meseca obširno pisali, da jih je večina že pripravljena za pomoč v sili, če bi morda zaradi letalskega napada prenehal vodovod. Mestni vodovod je namreč v vsej občini ugotovil nad 1700 vodnjakov, studencev in kapnic, ki nimajo prav nobene zveze z mestnim vodovodom. Samo v središču mesta je nad 150 takih vodnjakov, ki bodo tedaj, če bi bil vodovod suh, nepajali Ljubljančane z dobro pitno vodo ter dali vodo tudi za kuho in umivanje. Vsi vodnjaki sicer še niso uporabni, ker z zaščitnimi sredstvi ter s prispevki lastnikov doslej še ni bilo mogoče urediti vseh vodnjakov. Zlasti je pa dolgotrajna preiskava vode, če je pitna. Sedaj imamo že blizu 100 popolnoma dobrih vodnjakov ter jih je od teh nad 20 popravila mestna občina, nekaj pa tudi lastniki sami. Hišni posestniki, ki imajo vodnjake že v uporabi stanju, dobe od mestne občine posebne tabele z napisom »Acqua potabile — Pitna voda«, ki jih morajo ob alarmu ali sicer o potrebi obvestiti na s ceste vidnem prostoru. Sedaj uporabni vodnjaki še nikakor ne bi mogli nadomestiti vodovoda v polni meri ter bi bilo potrebno z vodo zelo štediti, če bi prenehal vodovod. Tehnična popravila, posebno pa higienska ureditev vodnjakov potrebujejo precej stroškov in dela, zato pa ni mogoče vse velike naloge izpolniti na mah. Vsa ta popravila so pa v stalnem zaščitnem programu ter s sodelovanjem mestnega fizikata, Higienškega zavoda in mestnega vodovoda prav lepo napredujejo, vendar pa moramo spet opozorjati lastnike vodnjakov, naj ne odlašajo z ureditvijo svojih vodnjakov, a tisti, ki imajo vodnjake že urejene, naj pridejo po prej omenjene tabele k upravi mestnega vodovoda v Mahrovi hiši na Krekovem trgu 10.

Nebo se je pooblačilo

Ljubljana, 30. septembra.

Skoraj dva tedna je trajalo lepo vreme. Vsak dan je sonce lepo gredo in prav prijetno je bilo v popoldanskih urah na Gradu, v Tivoliju ali na Rožniku. Barometer pa je v zadnjih dneh kazal vsak dan malenkost padec zračnega tlaka. Strokovnjaki in tisti, ki jih vreme zanima, so bili mnenja, da se bo vreme kmalu skisalo. Že včerajšnje jutro je bilo nekam od sile muhasta, nebo je bilo oblačno, toda v popoldanskih urah se je le zvedrilo in posijalo je spet sonce. Večer je bil krassen. Ko se je danes danilo, so se na nebo privlekli oblaki in tam tudi ostali. Ker je vreme brez vetra, je le težko verjetno, da bi se oblaki odvedli. Kaže, da bo počasi začelo izpod neba rositi in da bo nastopilo jesensko deževje, katerega se gotovo nihče preveč ne veseli.

Delo pokrajinskega namestitvenega odbora

Ljubljana, 30. septembra.

Pokrajinski namestitveni odbor je na svoji včerajšnji seji, ki se je vršila pod predsedstvom zveznega Podpoveljnika podpornih centrov Narodne fašistične stranke, odredil v zvezi s svojimi prejšnjimi sklepi, da se morajo pri javnih delih zaposleni sorazmerno nezapostavljeni delavci iz Ljubljane in je hkrati izdal vsa potrebna navodila zaradi prehrane zaposlenih delavcev na kraju dela, zgradbe odgovarjajočih kuhinj in prenočišč ter vobče zaradi zaščite pri delu. Sklenil je nadalje povabiti delodajalce, naj svojim delavcem, ki trenutno ne razpolagajo z osebnimi izkazili, izroče začasno poslovno knjižico. Zaradi primernejše organizacije namestitvene službe za vse hišne pomočnike, se bo pri Pokrajinskem namestitvenem uradu osnoval poseben oddelek za posle s posebnim osebjem. Odbor se je nato obširno bavil z vsemi ostalimi vprašanji, ki so bila na dnevnem redu.

Koledar

Danes, torek, 30. septembra. Aeronim.

Sreda, 1. oktobra: Remigij, šk.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Garbus, Moste-Zaloška 47.

Mestni kulturni odsek v Turjaški palači zaradi snajenja prostorov v petek in soboto 3. in 4. oktobra ne bo posloval za stranke.

Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti vpišuje naknadno do 30. septembra.

Sporod orgelskega koncerta ki bo v petek 3. oktobra ob trideset na 8 zvečer v ljubljanski stolnici. Prvi del: Azzolino della Ciaia: Tokata in pesem. Vivaldi: Koncert v d-molu. Bach: Tokata in l-duru. Drugi del: Premr: Preludij in Fuga. Bossi: Pastirska scena ter variacije in finale. Tretji del: Schumann: Kann. Musorgski: Stari grad ter Matthey: Tokata — fanfara. Matthey je eden najboljših živčnih mojstrov na orglah italijanske in francoske šole. Prav tako znamenit pa je tudi kot skladatelj orgelskih del. Na koncert opozarjamo, vstopnice v knjigarni Glasbene Matic.

Uradnega pregledovanja podstrešij so se poslužili tudi nekateri sleparji v svoje namene ter se pri tem seveda izdajali za uradne osebe, zato opozarjamo, da požarno varnostne ukrepe na podstrešjih in po poslopih sploh opravljajo poklicni gasilci samo v uniformi, poleg tega ima vsak poklicni gasilec tudi svojo službeno legitimacijo. Edino hišne hidrante pregledujejo uslužbenci mestnega vodovoda v civilu, vendar imajo pa tudi ti službeno legitimacijo. Kdor torej pride v hišo pod pretezo, da ga je mestna občina poslala pregledat podstrešja ali hidrante ter ni poklicni gasilec v uniformi ali uslužbenec mestnega vodovoda z legitimacijo, ga takoj izročite policiji.

Seznami davčnih osnov urarjev, zlatarjev, pararjev, optikov, trgovcev s fotografirskimi potrebščinami, trgovcev z glasbili in radio aparati, prevznikov, izdajateljev revij, prevznikov ter trgovcev barvami, olji, keramiko in bencinom so tudi že razglašeni ter opozarjamo zainteresirane, naj si jih ogledajo pri vratarju v pritličju leve hiše mestnega magistrata do 12. oktobra.

Vse trgovce na drobno, ki še niso dobili živiliških kart za mesec oktober, obvešča mestni prekrbovalni urad ljubljanski, da jih dobe v torek 30. septembra od 7.30 do 13 v sobah št. 3 in 9 II. nadstropja Mestnega doma. Vračanje odrezkov za mesec september bo opravljeno po sledečem redu: trgovci z začetno črko A — M dne 1. oktobra, trgovci z začetno črko N — Z dne 2. oktobra ter peki v petek dne 3. oktobra. Pozneje mestni prekrbovalni urad odrezkov za mesec september ne bo več prevzemal. Obenem mestni prekrbovalni urad opominja vse trgovce, da izročajo blago potrošnikom samo na nakaznice, ki so pravilno izpolnjene.

Stanovanja za obiskovalce velesejma se nujno rabijo, posebno sobe z 1 posteljo, in se meščanstvo najvljudnejše naproša, da prijavi naslove stanovanjskemu uradu, ki posluje do 30. t. m. v Gledališki ulici št. 11 (uradne ure od 9 do 13 in od 15 do 19). Dne 1. oktobra se preseli stanovanjski urad v svoj paviljon, ki bo v prostoru rednega izhoda na glavnem kolodvoru. Služba je permanentna od četrta na 8 do pol 22. Telefonska šte. 41-50.

Marijina kongregacija gospodov pri sv. Jožetu v Ljubljani prične z rednimi sestanki v tem šolskem letu v sredo 1. oktobra 1941 ob pol 8 zvečer v kongregacijski kapelici. Odborniki kongregacije imajo ta dan ob 7 zvečer sejo odbora.

Umetnostno-zgodovinsko društvo priredi v četrtek 2. oktobra izlet na Vrhniko in k Sveti Trojici. Odhod z vlakom z glavnega kolodvora ob 13.55, povratek v Ljubljano ob 17.24.

Nameste venca na grob blagopokojne gospe Mete dr. Krečičeve sta darovali gospe Leopoldina Avčičova in Stefanija dr. Gerlovičeva po 100 lir Rdečemu križu. — V isti namen je darovala družina odvetnika dr. Tomšiča 100 lir. — Osebe na državni cesti št. 52, II. del (Turjak—Brod na Kupu) je darovalo Občinskemu odboru Rdečega križa v Ribnici znesek 183 lir in sicer nameste venca na grob svojemu dobremu šefu inž. Avreliju Kobalu. Vsem darovalcem prisrčna hvala.

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 18.15

Torek, 30. septembra: Zaprt.

Sreda, 1. oktobra: »Katarina Medičejska. Red Sreda.

Četrtek, 2. oktobra: »Katarina Medičejska. Red Četrtek.

Petek, 3. oktobra: Zaprt (generalka).

Opera — Začetek ob 17.30

Sreda, 1. oktobra: »Aida. Premiera. Red Premierski.

Uprava Narodnega gledališča sporoča: Sprejem abonmentov za red Premierski in stalna abonmaja Sreda in Četrtek je zaključen. Za reda A in B, ki nista vezana na določeno dneve, je na razpolago še dovolj lepih sedežev vseh vrst. Prijave bodo sprejemali do vsehviš srede od 10—12 in od 15—17 v veži dramskega gledališča, od srede naprej pa v pisarniških prostorih v pritličju.

Igor Zagrejen:

Zavetje v pečevju

V dolini, globoko spodaj, je bela, kakor prvi sneg čista megla pokrivala kraje in bivališča.

Spodnji gozdovi so bili skriti pod njo, vasi, voda, pobočja skoraj do srede gora, ki so stale tam okoli, po temnih že vse obsijane, po životih še plavkaste ali črne, mrzle, pa vendar že zraven pri dnevu, razločne po podobi do tja, kjer je bila spodaj ušla in utonila v megli kakor bi nikoli niti ne segala tako daleč dol.

Kakor most je stala med dvema gorama nad Mrzlim dolom, ki ga je pokrivala.

Nebo nad njo pa je v vrzeli med obema mogočnima teminama, nanj narisanim, prihajalo svetlozelenkasto, nežno in tenko kakor ob zgodnjih marčnih večerih.

Bilo pa je to le jesensko jutro, sijajno, ampak brez obljub, ki vznemirjajo in ki jih je tako poln tisti čas, ko se napoveduje pomlad ter novo življenje vsepovsod, najbolj pa za spočitno zemljo.

Oh, kakšen lep dan! Kaj bi zdaj počeli doma?

Od noči, od prestane in prekovane bolečine se je Tone ves omeden spomnil resničnega doma in tega, ki ga je bil

priljubljen sebi in ženi.

Kako je to vse čudno. Vse skupaj. Kakor da se ne bi bilo zares zgodilo in da se še zdaj ne godi.

Sanje tudi niso. Ena reč vmes, med resničnim in v senco odmaknjenim, da se še opaziti ni utegnulo, kdaj in če bo zares treba začeti čisto po novem ter drugače.

Tem podobne reči se nejasno motajo Tonetu po glavi, ko dolgo časa poseda zgoraj nad previsom.

Tako čudno mrlé ti sončni žarki, pogled mrtvičijo in misel. Kar tako se nekam mota.

Clovek ne ve, pri čem je in kaj naj bi se počelo.

Zivot postaja len in truden.

Tako bi se prilegel počitek.

Samó sonce ne da miru.

Preveč blešči.

Nehaj že, nehaj!

Glavo je treba obrniti postrani.

Tam je bolj temno.

Sprva še svit rdeče udarja skozi veke.

Se bolj postrani.

Ah, to je megla, megla. Tema, temno je.

Kar noč, čisto mračno

Samo križ se vidi. Kje je že ta križ?

In britof. Britof, pa ta črni kot, kjer je šipka ničkoliko. Oh, še preden je bil očetov oče, je bil tam! Šipek, šipek! Šipek, sam ljubi šipek!

Doli gre neka reč, veje se spuščajo do tal.

Nič se ne vpraša, je že cvet pri cvetu. Tako so rožnati in lepi. Kar naprej se odpirajo novi.

Tam pa sedi mama. Kaj je to? Njen grob, križ je pri zidu.

In v naročju ima čisto nagega, drobčkanega otročka.

Kar meži. S prstom ga dregne v liče, kaj napravi otroček? Malo se skremži in zavrti glavico. Sem pa tja, pa spet sem in nazaj. Kremži se in hrka! Ko le rok ne bi imel tako povitih, nekaj bi pa nemara že znal reči.

Saj je precej velik!

Nič se ne vpraša, kako da je že toliko večji!

Zdaj je pa odprl oči!

Kako lepo gleda!

Čisto plave so. Ali je kateri tak? Lizine so.

Kako žalostno gleda Liza!

Nekaj je rekla, mahnila kakor bi hotela koga udariti. Zdaj gleda ježno. Zakaj se neki jezi?

Kdaj pa je dobila ona otroka v naročje?

Liza sedi na klopi. grob je pa tako blizu. In tam sedi mana.

»France!« pravi Liza in ujčka otroka.

Čisto razločno se vidi, kako melje s koleni sem pa tja in premika ramena.

Nekaj poje.

Peti je pa še ni slišal.

Zdaj so pa že spet neke drugje.

Pod orehom sede. Oče je tam, mama, tisto ruto ima na glavi kakor jo je imela zmeraj ob nedeljah. Bog sveti, kako je vrteti suha! Ti revica ti! Liza je naslonjena na podboj pri vratih v hlevu. Tako neznanško je blede. In otroka ima v naročju.

Kar naenkrat zraste oče. Večji je kakor hiša, večji kakor oreh. Tako neznanški obraz ima.

Pa pravi:

»Tone, ta že ne bo!«

In Toneta te besede tako presunejo, tako neznanško bridko se mu zazdi, da na glas zajoka, zajoka, da bi le koga preprosil, naj ne bo tako.

Pa so že spet drugje.

Tukaj je pa čisto tema.

Kdaj je že videl ta kot?

Trnje mu nagaja. Bolj ko leze k tlom, bolj tišči za njim. Za vrat ga zbada, v obraz in v roke ga praska.

Gleda, gleda. Črna jama in trutica v njej.

Nekdo ga prime za laket.

Seveda, mati! Kakor zmerom. Tako znano in minulo hkrati se mu zazdi.

Pa kako ga resno gleda in milo!

»Tone, zdaj pa le začni!« mu reče. »Ko boš opravil, ga bom jaz vzela k sebi in ga pestovala! Kar nič ne skrbi, meni ga zapaj!«

»Ne, ne! Kje pa je Liza? Liza naj ga ima!« zavpije Tone. »Saj ga boste Vi še lahko pestovali, mati!«

Kako je velika mati in črna. Do neba seže, do temnega neba, ki je tako grozotno.

Oh, saj to ni mati! To je smrt! Tako košen obraz ima in votle oči!

Pa spet pogleda, zdaj je že on večji. Sama ljuba trnjeva meja je pred njim.

Šipek se je že skoraj čisto osul. Kako majhna je mati in stara, vsa v črno opravljenja, pa bele lase ima. Zdaj je legla. Poje, poje, kakor včasih.

Pa hribček v trnju se premika. Spodaj se nekaj giblje.

Šiši še, kako škriplje trutica, ko gre v zemlji sem pa tja.

Le kdo tako žalostno poje? Saj ni moči pretrati...

Ves objokan in znojen se je prebudil Tone.

Sonce ga je ščemelo v oči. Gotovo je bilo že poldne.

Kakšne hude sanje!

Vse mu žumi v glavi. Tako je šibak. Kar vrti se mu.

Kdo ve, ali bo prišel do vrha? Tako neznanško daleč se vidi...

Ko se dvigne, se mu zvrta in stemni pred očmi, da mora sesti nazaj.

»Kaj je to, kaj je to?« se vpraša.

Glavo nasloni na kamen in znova zapre oči.

(Dalje.)

Andrejčkov
Jože:

Zalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

61.

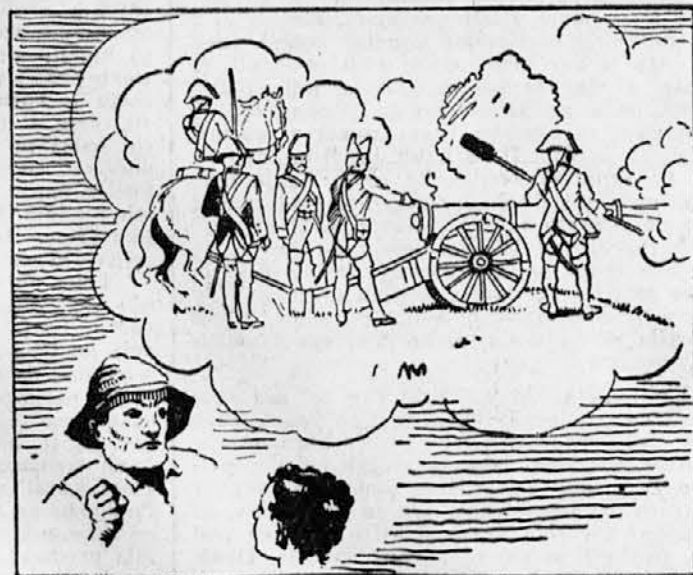
Dolgo v noč je še Aleš mislil na tuje kraje, na morje in ladje. Ko je zaspal, se mu je vso noč sanjalo o tem...

Želja po tujini je rasla, čim starejši je bil Aleš. Pretresno je bilo zanj v domači dolinici, Sava preplitva, čoln premajhen. Ko bi ne bil Petra tako rad imel, bi jo bil zatrdno potegnil na tuje.

62.

Se bolj je odslej hrepenel po znanju. Če si je prihranil kak krajcar, ga je dal potovki, da mu je prinesla iz mesta novo knjigo. Neprenehoma je bral, pisal in računal. Gospod župnik je prerokoval Petru, da bo Aleš kdaj še prebrisan mož, ki mu ga ne bo blizu enakega.

63.

Peter, star, skušen vojak, mu je moral razlagati tudi o vojskah, orožju in o bojih, ki jih je prestal.

»Kadar se spomnim bitke pri Arcoli, me kar groza spreleti. Naši topovi so stali na hribu za mestecem ter neprenehoma bljuvali krogle v Francoze, ki so stali v vrstah tam doli.«

Budimpeštanski verižniki poskrili 100 milijonov jajc

Minister za prehrano in njegov tajnik sta se v delavski obleki postavila v vrsto med kupce na trgu

Od časa do časa je le dobro, če pridejo na trg med kupce in prodajalce tudi ljudje, ki jim je zapuana skrb za splošno prehrano prebivalstva, oziroma za pravično razdelitev blaga med ljudi. Sicer tisti trgovci, ki jim razni strogi predpisi glede prodaje živil ne gredo preveč v račun in bi se jih radi na kak način izognili ter še naprej verižili, čeprav je ljudstvo, ki živi iz »rok v usta«, pri tem še tako prizadeto — nič kaj radi ne vidijo takšnih nenapovedanih obiskov. O zanimivem primeru poročajo zdaj »Donauzeitung« iz madžarske prestolnice Budimpešte.

Novi madžarski minister za oskrbo se je te dni enkrat v družbi svojega državnega tajnika podal na budimpeštanski živilski trg. Predvsem bi bil rad sam ugotovil, kje je krivda, da je zadnje čase na tamkajšnjem živilskem trgu tako malo jajc. Minister se je s svojim tajnikom podal med kupce na trg v delavski obleki, da ga kdo ne bi spoznal. Postavila sta se lepo v vrsto med ljudi, ki so čakali pred

Po Hsingkingu razsaja kuga

V Hsingkingu v Mandžuriji se je v zadnjem času precej hudo razpasla kuga, ki je pobrala že precej ljudi. Oblast, pa tudi ljudstvo samo si na vse načine prizadeva, da bi to strašno epidemijo vsaj omejilo, če je že ne bi moglo popolnoma zatreti. Številna poslopja so docela izolirali in strogo prepovedali, da bi ljudje hodili v in iz teh hiš. Začeli so tudi že s cepljenjem ljudi proti kugi vsaj v tistih okrajih, kjer se je kuga vsaj silno razpasla. Javna zbirališča, kakor na primer gledališča, kinematografi, restavracije in podobno, smejo biti odprta le za tiste, ki z zdravniškim pričevalom lahko dokažejo, da so bili proti kugi že cepljeni. Zlasti strogo nadzorstvo pa je pri vseh mestnih vhodih, da ne bi prihajale v mesto okužene osebe ali blago. Stroge kazni so določene za tiste, ki bi skušali zakrivati primere kužne bolezni, nasprotno pa dobe lepe nagrade oni, ki prijavijo nova legla te strahotne nalezljive bolezni.

Poročilo iz Hsingkinga pripominja, da tamkajšnje oblasti upajo, da se jim bo epidemijo kuge le posrečilo vsaj omejiti, če že ne čisto zatreti. Iz tega bi se dalo sklepati, da bo kuga pobrala še marsikoga, preden bo nevarnost pred njo docela odstranjena.

posameznimi prodajalnami. Preden sta prišla na vrsto, so bila jajca že davno razprodana. Madžarski prehranjevalni minister je sprito tega dejstva ukazal, da se mora takoj izvesti stroga preiskava in ugotoviti, kako je v resnici z jajci in če so jih trgovci res že vsa prodali, ali pa jih imajo skrite po svojih zalozah in jih prodajajo »pod roko«, seveda po dosti višji ceni, kakor pa je dovoljena.

Po izvedeni natančni preiskavi so našli pri stotih trgovcih nič manj ko 100 milijonov jajc poskritih. S tolikim številom jajc bi bila vsa Budimpešta preskrbljena za celih 31 tednov.

Svojevrsna ločitvena pravda pred rimskim sodiščem

Prizivno sodišče v Rimu je pred nekaj dnevi izreklo zanimivo razsodbo v pravdi med dvema zakoncema, ki naj bi šla na zahtevo moža spet narazen. Pravda je bila v toliko zanimiva, ker je mož navajal res nenavaden razlog za ločitev, ki ga pa sodišče ni upoštevalo. Stvar je bila tale:

Neki dr. P. je prišel na sodnijo, ker bi se rad ločil od svoje žene, italijanske rojakinje, s katero se je bil poročil v New Jersey. Pozneje se je preselil nazaj v evropsko domovino Italijo, kjer se vse do zdaj živi s svojo ženo. Seveda nič več v takšni složnosti in ljubezni kot prve čase, ko sta se vzela. Mož je zatrjeval na sodniji, da se mu je žena pred poroko zlagala in da ni bila to, kar je trdila, da je. Dejal je, da je tedaj, preden sta se poročila, zatrjevala, da je vdova in je bilo potem tako tudi v poročnem listu zapisano. Po več kot desetih letih srečnega zakona je mož ugotovil, da njegova žena pred poroko ni bila vdova in tudi ni mogla biti, kajti nikdar ni bila prej poročena. Kvečjemu bi bila mogla biti komu priležnica. Takšni pomisleki so dovedli tega moža do odločitve, da je šel na sodnijo in zahteval ločitev oziroma razveljavljenje zakona. Kot ločitveni razlog je navajal »zmoto nad osebo«.

Rimsko prizivno sodišče v svoji razsodbi pravi med drugim, da se mora po zakonitih določbah, ki veljajo v državi New Jersey, smatrati zveza tožilčeve žene s prvim možem

poročilo pripominja, da so ti verižniki, ki so poskrili toliko jajc sami judje. Stori so pa to zato, ker se jim je zdela cena prenizka in so čakali, kdaj bodo jaca vsaj po 40 hellerjev. Sele v tem primeru bi jih ponudil spet naprodaj.

Najdene jajca so seveda pristojne oblasti takoj zasegle, oziroma prisilile verižniške trgovce, da so jih začeli takoj prodajati ljudem po dovoljenih cenah. Prehranjevalni minister je istočasno odredil, da mora vsak Budimpeštanec na svojo nabavno knjižico dobiti na teden po tri jajca.

Dodatno k temu poročilu pravi budimpeštanski dopisnik belgrajskega nemškega časopisa »Donauzeitung«, da so v madžarski prestolnici zaprli tudi pet judov, ki so prodali 350 stotov surovega masla pod roko.

Ta primer z jajci na budimpeštanskem živilskem trgu znova dokazuje — pravi omenjeni poročalec — da je budimpeštansko trgovsko življenje še vedno močno pod vplivom judovstva.

v Ameriki za veljavno in je bilo zaradi tega tudi zakonito priznано, da je bila pred drugo poroko vdova. Kar se tiče ločitvenega razloga, ki ga je nesrečni drugi mož navajal pred rim-

Koliko časa trajajo človeške sanje

Zanimive ugotovitve ameriškega zdravnika

V ameriški državi Texas imajo svojevrsnega učenjaka. Piše se dr. Kline in je njegovo ime v zadnjem času postalo slavno tudi po tem, da je bil on tisti, ki je prvi skušal izračunati, koliko časa trajajo človekove sanje.

Dr. Kline se je nalože, ki si jo je sam zastavil, lotil takole: Uspaval je svoje dijake, in ko so trdno spali, je skušal povzročiti v njihovem spanju močno reakcijo na ta način, da je na primer zakričal: »Ogenj!« in jim dal pod nos kakšno močno dišečo stvar, ali pa povzročal hud ropot ter tako speče dijake »motil« pri njihovem spanju. Dr. Kline je pri tem gledal na uro in natančno ugotovil, koliko časa je poteklo od trenutka, ko je spečega dijaka začel v spanju motiti, pa do tedaj, ko se je dijak zbudil. Tedaj, ko je začel z motnjami, naj bi se po njegovem prepričanju dijak začel sanjati, nehala pa takrat, ko se je dijak prebudil. Poskus je dr. Kline naredil istočasno nad več dijaki. Čas do prebujenja je vsakemu posebej zapisal. Dijaki, s katerimi je delal poskuse, so mu potem morali povedati, kaj se jim je sanjalo.

skim sodiščem, pravi razsodba prizivnega sodišča, da samo pomota, pri kateri gre za »radikalno spremembo osebe«, more biti zadosten razlog za razveljavljenje poroke. V primeru dr. P. — jeve žene pa za takšno »radikalno« spremembo nikakor ne gre, tudi če si je bila na nezakonit način pridobila ime vdove in četudi bi se njeno življenje s prejšnjim izvoljenecem moralo smatrati za priležništvo.

Dr. P. je pred prvostopnim sodiščem pravdo izgubil in se je potem obrnil še na prizivno sodišče.

Drugostopno rimsko sodišče je zavrnilo njegov priziv, poleg tega pa je dr. P. moral plačati še vse stroške te svojevrstne pravde. Žene pa seveda zato ne bo imel nič rajši, najbrž ne.

V Toledu so slovesno praznovali peto obletnico osvoboditve Alcazarja, čigar odpor spada med najslavnejša dejanja v vojaški zgodovini novih časov.

Letošnja žetev na Švedskem je bila najslabša, kar jih pomnijo v zadnjih 50 letih.

Zlata kolajna za vojaško hrabrost je bila prvič podeljena domačinskemu vojaku v italijanski vojski in sicer Muntazu Unatu Endišavju, ki se je odlikoval v bojih pri Culquabettu in drugod.

Uspeh takšnih dr. Klinejevih poskusov je bil presenetljiv. Izkazalo se je, da sanje, ki se zde zelo dolge in so na dolgo prepletene z najraznovrstnejšimi dogodki, v resnici niso trajale več kot le nekaj sekund. Povprečno trajajo sanje po teh dr. Klinejevih ugotovitvah komaj 39 sekund. Najkrajše sanje so pri teh poskusih trajale komaj pet, najdaljše pa 90 sekund.

Ugotovil pa je dr. Kline pri teh svojevrstnih poskusih še nekaj drugega, nič manj zanimivega namreč, da enake motnje ne povzročijo vselej iste reakcije v spečem človeku, torej ne vedno enakih sanj. Če je dr. Kline n. pr. zakričal nad spečimi dijaki: »Gori!«, se zaradi te motnje ni vsem enako sanjalo. Ali pa je ta čudni raziskovalec sanj naredil tale poskus: speče dijake je božal po rokah s kosom kakšnega mehkega blaga. Učinek je bil pri različnih dijakih spet različen: enemu se je na primer sanjalo, da mu krava liže roko, drugemu, da ga boža po roki njegova ljubica, tretjemu spet, da se mu plazi ob roki kosmat pes, da bi se mu priliznil in podobno.

BELA ČAROVNICA

pustolovski roman

19

»Brez dvoma. Saj sem vam takoj v začetku dejal, da sem pripravljen sodelovati z vami. Poročal vam bom o vsakem svojem novem odkritju. Upam, da boste vi storili isto.«

»Brez dvoma,« je dejal ravnatelj, ki je bil silno vesel, da je pridobil tako izrednega sodelavca.

»In sedaj,« je povzel besedo Doret in mi pri tem pokimal, »začenjam takoj izvajati to, kar sem vam obljubil. Ta moj prijatelj je odkril nekaj, kar bi mogoče imelo evoj pomen. Šla sva namreč obiskat gospodično Delijo Beraud, zaročenko odvjetnika Legrosa. Medtem ko sem se jaz pogovarjal z gospodično, je moj prijatelj odšel v drugo sobo telefonirati in pri tem odkril nekaj posebnega. Kar sam pripoveduj gospodu ravnatelju o svojem odkritju,« je dejal obrnivši se k meni.

Natančno sem poročal o svojem odkritju.

Mojemu pripovedovanju je sledil kratek molk, nato pa se je oglasil ravnatelj: »Tudi jaz sem že imel na sumu brata gospodične Beraud in sem naredil nekaj poizvedovanj v tem smislu. Toda Ferdinand Beraud se mi je zdel čisto drugačen tip, kot pa si predstavljam Croix-

noirja, zato sem to sled opustil. Toda ta zadeva s telefonom, katero ste mi sedaj odkrili, mi je bila neznanca. Ta stvar je zelo važna in na noben način je ne smemo prezreti. Mislim, da mi ne bo težko priti temu do dna. Da bi ne vzbudil suma, bom preiskavo poveril poštnim uslužbcem. Poslal pa bom obenem z njimi tudi enega detektiva.

VIII.

Naslednjega dne se je Doret zbudil popolnoma miren in poln zaupanja v svojo zmago. Ko pa je pregledal pošto, ga je iznenadilo neko pismo, čigar naslov je bil pisan s strojem. Odprl ga je z neko nenavadno nestrpnostjo. Pogledal je najprej podpis, ki je tudi bil pisan s strojem. Bil je Croixnoir. Nemudoma je preletel vsebino.

»Niste hoteli držati svoje besede, toda jaz bom držal svojo. Tudi vila v Lisieuxu ne bo rešila Lizike pred mojim maščevanjem. Začel bom prav kmalu. Nato bo prišla vrsta na vas. Niti vi, niti ona mi ne moreta uiti. — Croixnoir.«

Prečital je pismo še enkrat, nato je poklical telefonsko številko svoje zaročenke. Oglasila se je njena sobarica in povedala, da je Lizika že odšla v Lisieux.

Se isto jutro je tudi Doret odšel v Lisieux. Ni mu bilo težko najti vile, katero je Lizikin oče vzel v najem. Ni bila sicer zelo velika, toda dovolj udobna za maloštevilno družino.

Lizikin oče mu je prišel odpret in ga zelo priščno sprejel. Hotel je, da si Doret ogleda hišo, preden pokliče Liziko, ki je bila na koncu vrta.

Ko sta se potem podala na vrt, je deklica že od daleč ugledala svojega zaročenca in mu vsa srečna prišla naproti. Pozdravila ga je kakor vedno z vso priščnostjo, medtem, ko je njen oče odšel k ograji, katero so delavci pravkar popravljali. Prijela ga je za roko in ga odvedla v knjižnico, kjer je bilo nekaj knjig, katere so zapustili prejšnji stanovalci. Prav za prav ni bilo mnogo izbere. Nekaj časa sta jih pregledovala, nato sta se začela pogovarjati. Deklica ga je vprašala, če je izvedel kaj novega o Croixnoirju. On ji je najprej hotel povedati o pismu, toda zdelo se mu je boljše, da o tem molči, in ne kali dekletu po nepotrebnem njen mir. Dovolj jo je obvestil, da se bo mogla paziti. Le to bi še mogel storiti, da bi jo prosil, da naj bo še bolj previdna. Če bi izvedela o pismu, bi se gotovo zneimila. Vendar pa bi mogoče bilo boljše, da je obveščena o vsem, ker je bila najbolj izpostavljena nevarnosti in se je tako pogumno ponudila, da se bo borila skupno z njim.

Lizika je zbudila iz njegovega premišljevanja, ko ga je prijela za roko in ga odvedla k divanu in ga povabila, naj sede poleg nje. Pokrčila mu je na kolena

neko zelo veliko knjigo, ki je izgledala še skoraj nova in ki je nosila naslov »Normandija v slikah«. Počasi je obracala strani in opozarjala zaročenca na zanimivosti, ki so njej sami bile najbolj všeč.

Ena izmed slik je vzbudila Doretovo pozornost. Predstavljal je neko nizko in masivno stavbo sredi velikega vrta, na vrhu nekega malega grička.

Doretu se je zdelo, da je to poslopje že nekeje videl. Spominjal se je zelo dobro vrtnega zidu, katerega je obdajalo nekaj dreves in nizke hiše, od katere je na sliki bilo videti le zgornji del.

Toda kje neki jo je videl? Zamislil se je nekoliko in se skušal spomniti na okoliščine. Spomnil se je, da jo je videl pred nekaj leti, ko je s svojim avtomobilom vozil mimo nekega nizkega grička. Pokrajina je bila videti popolnoma zapuščena. Hiša sredi zelenega in cvetočega vrta, se je živo odražala od zapuščene in puste okolice in v hipu si je mislil, da bi bilo prav, da bi se enkrat vrnil in si jo pobližje pogledal, da bi o tem pisal v svojem listu, kar bi gotovo zanimalo čitatelje.

Takrat se ni mogel ustaviti, ker se mu je zelo mudilo. Sklenil je, da se bo pozneje vrnil, toda popolnoma je pozabil. Ta slika ga je znova spomnila.

Pod sliko je bilo kratko pojasnilo, da je to hiša gospoda Giroux, ki je iznašel že več izredno uspešnih umetnih gnojil in ki je ta kos zemlje, ki je bil poprej pust, kakor vsa okolica, sprememil v pravičast, na drugi strani pa je bila slika

tega Giroux. Bil je to starejši človek, sedel je na udobnem naslanjaču, naslanjal komolce na ročaje naslanjača in držal roke sklenjene na trebuščku. Noge je imel prekrižane, obraz, ki je bil deloma pokrit z malo negovano brado, je pričal, da je bil to zelo miren mož, ki ni nikoli storil nikomur nič žalega in ki je zadovoljen s samim seboj in s svojim bližnjim. Takoj na prvi pogled je človek imel vtis, da je to zelo simpatična osebnost, čeprav nekoliko čudaška.

Doret je hotel prebiti ves dan pri svoji izvoljenki in jo braniti pred Croixnoirjem, ki se je tako kmalu zopet oglasil. Predlagal je Liziki, da bi skupno šla obiskat tega čudaškega starca.

Njegova hiša je bila le kakih deset kilometrov oddaljena od Lisieuxa, sredi puste pokrajine. Vsi okoli ležeči grički so bili neobdelani in drevesa na gričku, kjer se je naselil Giroux, so napravljala na obiskovalca nenavaden vtis.

Ko sta zaročenca dospela do vzhodnega grička, sta izstopila iz avtomobila, ga zaprla in se peš napotila proti vrhu. Lizika je bila izredno dobre volje in njena veselost je doberodeno vplivala tudi na njene tovarišice. Za hip je pozabil na vse skrbi in težave. Poleg svoje tovarišice je tudi sam postal otroško vesel. Šla sta proti vrhu, držeč se za roke, kakor otroka. Nista vedela, da jima je tudi tedaj sledila Croixnoirjeva senca, pripravljena, da ju upropasti.

Končno sta dospela do vrha prav do vrtnih vrat.